

- ❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. ખોરાક અને આરોગ્ય સાથેના સંબંધને જાણો. ૨. ખોરાકના પ્રાપ્તિસ્થાનો વિશે જાણો.
૩. પોતાના ઘર / શાળામાં રસોઈ બનાવવામાં પોતાની અને અન્યની ભૂમિકા સમજો.
પ્રશ્ન-૧. નીચેના પ્રશ્નોના સાચા જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (૧) નીચેનામાંથી કયું જોડકું સાચું છે ?.....
- (અ) મૂળો - મૂળ (બ) ફળસ - ફળ (ક) બટાકા - મૂળ (ડ) પાલખ - પાન
- (૨) કોબીજ માટે શું સાચું છે ?.....
- (અ) પાન (બ) ફૂલ (ક) ફળ (ડ) મૂળ
- (૩) કેરી - ફળ, આદુ - પ્રકાંડ, ગાજર -
- (અ) ફૂલ (બ) ફળ (ક) પ્રકાંડ (ડ) મૂળ
- (૪) શરદી અને ઉધરસ માટે દવા તરીકે નીચેનામાંથી શું વપરાય છે ?.....
- (અ) આમળાં (બ) મેથી (ક) લવિંગ (ડ) અરડૂસી
- (૫) નીચેનામાંથી કઈ વસ્તુ પ્રાણીમાંથી મળે છે ?.....
- (અ) મકાઈ (બ) દહીં (ક) ઈલાયચી (ડ) અજમો
- (૬) નીચેનામાંથી કઈ વસ્તુ વનસ્પતિમાંથી મળે છે ?.....
- (અ) બંટી (બ) દૂધ (ક) છાશ (ડ) માંસ
- (૭) નીચેનામાંથી ઔષધિય વનસ્પતિ કઈ છે ?.....
- (અ) જાસૂદ (બ) મોગરો (ક) બારમાસી (ડ) તુલસી
- (૮) નીચેનામાંથી કઈ વનસ્પતિ ઔષધિય નથી ?.....
- (અ) અરડૂસી (બ) લીમડો (ક) હળદર (ડ) બાજરી
- (૯) નીચેનામાંથી કઈ વનસ્પતિના પાન ખોરાક તરીકે ઉપયોગમાં લેતા નથી ?.....
- (અ) મેથી (બ) તાંદળજો (ક) રાઈ (બ) સુવા અને પાલખ
- (૧૦) હાથ - પગની મચકોડ થાય ત્યારે શાનો લેપ લગાડવામાં આવે છે ?.....
- (અ) મેથી અને હળદર (બ) હળદર અને મીઠું (ક) અજમો અને મીઠું (ડ) જીરું અને અજમો

પ્રશ્ન-૨. તમારા ઘરમાં રસોઈના કામો કોણ કરે છે તે તેની સામે લખો.

શાકભાજી લાવવી		રાંધવા માટે પાણી ભરવું	
રસોઈ બનાવવી		બજારમાંથી કરિયાણું લાવવું	
શાક સાફ કરવું		કચરો વાળવો	
ઘંટીએ અનાજ દળાવવું		જમતા સમયે પાણી ભરવું	
વાસણ સાફ કરવા		અનાજ સાફ કરવું	

પ્રશ્ન-૩. નીચે આપેલી ખોરાકની વસ્તુઓ વનસ્પતિઓમાંથી મળતી અને પ્રાણીઓમાંથી મળતી વસ્તુઓમાં વર્ગીકરણ કરો.

(ટામેટાં, દૂધ, માછલી, હળદર, લીંબું, બટાકાં, ઈંડા, પાલખ, માંસ, કોપરેલ, મધ, સીંગતેલ, ગોળ, ઘી, દહીં, ઘઉં, ખાંડ,)

વનસ્પતિમાંથી મળતી વસ્તુ	
પ્રાણીમાંથી મળતી વસ્તુ	

પ્રશ્ન- ૪. બંધબેસતા જોડકા જોડો.

વિભાગ - અ	ઉત્તર	વિભાગ - બ
(૧) દાંતમાં દુખાવા માટે		(અ) હળદર
(૨) પેટમાં દુખાવા માટે		(બ) મેથી
(૩) શરદી - ઉધરસ માટે		(ક) લવિંગ
(૪) વા અને સાંધાના દુખાવા માટે		(ડ) અજમો
(૫) હાથ પગની મચકોડ માટે		(ઈ) તુલસી અને અરડૂસી

વિભાગ - અ	ઉત્તર	વિભાગ - બ
(અ) ફૂલ		(૧) મીઠો લીમડો
(બ) ફળ		(૨) બટાકા
(ક) પાન		(૩) ગાજર
(ડ) મૂળ		(૪) આમળાં
		(૫) કચનાર ફૂલ

પ્રશ્ન- ૫. માગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો.

(૧) તમે રસોઈકામમાં કઈ કઈ મદદ કરો છો ?.....

.....

.....

(૨) ઔષધિય વનસ્પતિના નામ લખો.....

.....

(૩) કયા કયા શાકભાજી જમીનની અંદર થાય છે ?.....

.....

(૪) કઈ કઈ વનસ્પતિના પાન આપણે ખોરાક તરીકે ઉપયોગમાં લઈએ છીએ ?.....

.....

(૫) કઈ કઈ વનસ્પતિના ફૂલ ખોરાક તરીકે ઉપયોગમાં લઈએ છીએ ?.....

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. ઘરવપરાશમાં માટીના વાસણોની ઉપયોગિતા સમજે અને તેની બનાવટ વિશે જાણે.

પ્રશ્ન-૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (૧) માટીનો ઘડો બનાવવાં નીચેના પૈકી કોની જરૂર નથી ?.....
 - (અ) ચાકડો (બ) ધાતુ (ક) માટી (ડ) કુંભાર
- (૨) નીચે પૈકી કયું વાસણ માટીમાંથી બની શકે નહીં ?.....
 - (અ) વાટકી (બ) કલેડું (ક) કટોરો (ડ) ચમચી
- (૩) કુંભારને માટીના વાસણ બનાવવા કયા સાધનની જરૂર છે ?.....
 - (અ) ચાકડો (બ) લાકડા (ક) પાણી (ડ) આપેલા તમામ
- (૪) કડિયો - લેલું, સુથાર - રંધો, લુહાર - એરણ, કુંભાર -
 - (અ) સંચો (બ) ચાકડો (ક) દાતરડું (ડ) કરવત
- (૫) માટીના ઘડામાં આખી રાત પાણી ભરી રાખો તો શું થાય ?.....
 - (અ) ઠંડુ (બ) ગરમ (ક) બરફ (ડ) ત્રણેયમાંથી એકેય નહી
- (૬) કુંભાર માટે શું સાચું નથી ?.....
 - (અ) માટીમાં પાણી ઉમેરી ગુંદો બનાવે છે. (બ) ગુંદેલી માટીને ચાકડા પર ચઢાવે છે.
 - (ક) માટીમાં રેતી ઉમેરે છે. (ડ) તૈયાર કરેલા વાસણને ભઠ્ઠામાં પકવે છે.

પ્રશ્ન-૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

- (૧) તમારા ઘરે માટીમાંથી બનાવેલા કયા કયા વાસણો છે ?.....
- (૨) કુંભાર ને ઘડો બનાવવા કઈ કઈ ચીજવસ્તુઓની જરૂર પડે ?.....
- (૩) માટીમાંથી કયા કયા વાસણો બને છે ?.....
- (૪) પહેલાં ઘડા ન હતા, ત્યારે પાણી ભરવા સૌ શું કરતા હશે ?.....
- (૫) કાગડાએ ઘડો બનાવવા કોની કોની મદદ લીધી ?.....

પ્રશ્ન-૩. નીચે આપેલા માટીના વાસણોના ઉપયોગો લખો.

- (૧) માટલું -
- (૨) કોડિયું -

- (૩) હાંડલી -
- (૪) કલેડું -
- (૫) કુંજો -
- (૬) કુલડી -
- (૭) કૂડા -

પ્રશ્ન-૪. કુંભારની માટીના વાસણો બનાવવાની રીતને યોગ્ય ક્રમમાં ગોઠવો.

- (૧) ગુંદેલી માટીને ચાકડા પર ચઢાવે છે.
- (૨) માટીમાં પાણી ઉમેરી ગુંદો બનાવે છે.
- (૩) તૈયાર કરેલા વાસણને ભઠ્ઠામાં પકવે છે.
- (૪) ચાકડો ગોળ ગોળ ફેરવે છે.
- (૫) ચાકડા પર ફરતા માટીના ગુંદાને આકાર આપે છે.

પ્રશ્ન-૫. (અ) નીચે આપેલા કારીગરો માટે કૌંસમાંથી યોગ્ય ઓજારો પસંદ કરી તેની સામે લખો.

(એરણ, કરવત, સોય - દોરો, મીટરપટ્ટી, સંચો, લેલું, રંધો, ચાકડો, કાતર, ધણ, હથોડી,)

- (૧) કુંભાર - (૨) લુહાર -
- (૩) સુથાર - (૪) મોચી -
- (૫) દરજી - (૬) કડિયો -

પ્રશ્ન-૫. (બ) બીજાથી અલગ હોય તેની ફરતે ○ કરો.

- (૧) ચાકડો, કાતર, માટી, પાણી, લાકડાં
- (૨) લુહાર, સુથાર, કડિયો, ડ્રાઈવર, મોચી
- (૩) કટોરો, બરણી, ઘડો, કોડિયું, હાંડલી
- (૪) જગ, થાળી, કલેડું, ચમચી, ગ્લાસ

પ્રશ્ન- ૬. જોડકા જોડો.

વિભાગ - અ	ઉત્તર	વિભાગ - બ
(૧) લુહાર	૧.	(અ) કપડા સીવે છે.
(૨) મોચી	૨.	(બ) બૂટ- ચંપલ બનાવે છે.
(૩) દરજી	૩.	(ક) ઘરની દિવાલ ચણે છે.
(૪) સુથાર	૪.	(ડ) ખેતી કરે છે.
(૫) કુંભાર	૫.	(ઈ) લોખંડના ઓજાર બનાવે છે.
(૬) કડિયો	૬.	(ઉ) લાકડાનાં બારી- બારણાં બનાવે છે.
		(ઝિ) માટીના વાસણો બનાવે છે.

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. પોતના ઘર / શાળા આસપાસના જુદાં- જુદાં પ્રકારનાં ઘરની ઉપયોગિતા અને વિવિધતાં વિશે જાણે અને સમજે.

૨. ઘર બનાવવાની વિવિધ સામગ્રીઓ જાણે અને ઓળખે.

પ્રશ્ન-૧. ઘરના વિવિધ ચિત્રો જોઈ યોગ્ય રીતે જોડો.

૧. ઇંગ્લુ

૨. ઝૂંપડી

૩. ઘર જેવી બોટ

૪. ભૂંગો

૫. તંબૂ

૬. બહુમાળી મકાન

પ્રશ્ન-૨. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(૧) કયા પ્રદેશમાં ઘર મજબૂત વાંસના થાંભલા પર બાંધવામાં આવે છે ?.....

(અ) શ્રી નગર (બ) આસામ (ક) રાજસ્થાન (ડ) પર્વતીય પ્રદેશ

(૨) કયા વિસ્તારના ઘરની દીવાલો ખૂબ જ જાડી હોય છે ?.....

(અ) રાજસ્થાન (બ) દરિયાઈ પ્રદેશ (ક) પર્વતીય પ્રદેશ (ડ) આસામ

(૩) પર્વતીય પ્રદેશમાં ઘરો શાનાં બનેલાં હોય છે ?.....

(અ) માટી અને ઘાસ (બ) પથ્થરો અથવા લાકડાં (ક) વાંસ (ડ) સિમેન્ટ અને ક્રોંકીટ

(૪) બહુમાળી મકાનોમાં ઉપર ચડવા માટે શાની વ્યવસ્થા હોય છે ?.....

(અ) લાકડાની સીડી (બ) દાદર (ક) લીફ્ટ (દ) 'બ' અને 'ક' બન્ને

(૫) રણપ્રદેશમાં કયા પ્રકારનાં ઘર જોવા મળે છે ?.....

(અ) ભૂંગા (બ) ઝૂંપડી (ક) બહુમાળી મકાનો (ડ) માટીના નળિયાવાળા મકાનો

(૬) શ્રી નગરમાં ડાલ સરોવરમાં નૌકાવિહાર માટે બનાવેલા ઘરને શું કહેવાય ?.....

(અ) વાંસના ઘર (બ) ભૂંગો (ક) શિકારા (ડ) તંબૂ

(૭) વડોદરાની વિદ્યામંદિર સ્કૂલમાંથી એન.સી.સી.ના કેમ્પનું આયોજન હિમાચલ પ્રદેશનાં પર્વતીય પ્રદેશમાં થયું. ત્યાં તાત્કાલિક રહેવા માટે કયા પ્રકારનાં ઘર બનાવવામાં આવ્યા હશે ?

(અ) ઝૂંપડી (બ) તંબૂ (ક) ઇંગ્લુ (ડ) ભૂંગા

(૮) નીચેનામાંથી શું સાચું છે ?

(અ) રાજસ્થાન - ઈંગ્લુ (બ) રણપ્રદેશ - ઝૂંપડી (ક) વડોદરા - બહુમાળી મકાનો (ડ) શ્રી નગર - ભૂંગો
(૯) બહુમાળી મકાનો બાંધવા માટે નીચેનામાંથી કઈ વસ્તુ વપરાતી નથી ?.....

(અ) લોખંડ (બ) વાંસ (ક) લોખંડ (ડ) સિમેન્ટ

(૧૦) નીચેનામાંથી કઈ જોડી સાચી નથી ?.....

(અ) ઝૂંપડી - ઘાસ (બ) બહુમાળી મકાન - સિમેન્ટ (ક) ભૂંગો - ઈટ (ડ) તંબૂ - કાપડ

પ્રશ્ન-૩. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(૧) પાકાં બહુમાળી મકાનો બનાવવા માટે કઈ કઈ સામગ્રી વપરાય છે ?.....

.....

(૨) ઈંગ્લુ કોને કહેવાય ?.....

(૩) રણપ્રદેશમાં કેવા ઘર બનાવવામાં આવે છે ? કઈ કઈ સામગ્રી વપરાય છે ?.....

.....

.....

(૪) આસામ જેવા વધારે વરસાદ પડતા વિસ્તારોમાં કેવા ઘર બનાવવામાં આવે છે ? શા માટે ?.....

.....

.....

.....

(૫) રણપ્રદેશમાં માટીના અને જાડી દિવાલવાળા ઘર કેમ બનાવવામાં આવે છે ?.....

.....

પ્રશ્ન-૪. બંધબેસતાં જોડકા જોડો

વિભાગ - અ	ઉત્તર	વિભાગ - બ
(૧) ઘર જેવી હોડી	૧.	(અ) આસામ
(૨) બરફમાંથી બનાવેલું ઘર	૨.	(બ) કાહવા
(૩) વાંસના થાંભલા પર બનાવેલ લાકડાંના ઘર	૩.	(ક) શિકારા
(૪) માટીની લીપણ વાળી જાડી દિવાલ વાળા ઘર	૪.	(ડ) ઈંગ્લુ
(૫) કાશ્મીરનું પીણું	૫.	(ઈ) રણપ્રદેશ

પ્રશ્ન-૫. નીચેના વિધાનો સાચાં બને તે રીતે ખોટાં શબ્દ છેકી નાખો.

(૧) રાજકોટ શહેરમાં કાચા માટીવાળા / પાકાં બહુમાળી મકાનો જોવા મળે છે.

(૨) ઝૂંપડી બનાવવા માટે સિમેન્ટ / ઘાસની જરૂર પડતી નથી.

(૩) ડાલ સરોવર જમ્મુ-કશ્મીર/ ગુજરાત રાજ્યમાં આવેલું છે.

(૪) અસામ / રાજસ્થાનમાં મકાનો મેદાનમાં દસ થી બાર ફુટ ઊંચા વાંસ પર બનાવવામાં આવે છે.

(૫) નાવડીમાં બનાવેલા ઘરને શિકારા / તંબુ કહે છે.

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. પોતાની આસપાસ સંદેશાવ્યવહારની પદ્ધતિઓ અને સાધનો વિશે જાણો.

પ્રશ્ન-૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (૧) ખુશ્બુ સુરતમાં રહેતા તેના પિતરાઈ ભાઈને રાખડી મોકલવા માટે કવર તૈયાર કરે છે. કવર પહોંચાડવા તે ક્યાં જશે ?.....
- (અ) બેન્ક (બ) પોસ્ટ ઓફિસ (ક) પોલીસ સ્ટેશન (ડ) ગ્રામપંચાયત
- (૨) જૂના જમાનામાં સંદેશા મોકલવા માટે નીચેનામાંથી કયા પક્ષીનો ઉપયોગ થતો હતો ?.....
- (અ) પાપટ (બ) મોર (ક) કબૂતર (ડ) કાગડો
- (૩) સંદેશાવ્યવહારની પદ્ધતિઓ માટે નીચેનામાંથી કયો વિકાસક્રમ સાચો છે ?.....
- (અ) (૧) ટેલિફોન અને ફેક્સ, (૨) તાર અને ટપાલ, (૩) કબૂતર અને બાજ, (૪) મોબાઈલ અને ઈમેઈલ
- (બ) (૧) કબૂતર અને બાજ, (૨) તાર અને ટપાલ, (૩) ટેલિફોન અને ફેક્સ, (૪) મોબાઈલ અને ઈમેઈલ
- (ક) (૧) મોબાઈલ અને ઈમેઈલ, (૨) તાર અને ટપાલ, (૩) કબૂતર અને બાજ, (૪) ટેલિફોન અને ફેક્સ
- (ડ) (૧) તાર અને ટપાલ, (૨) કબૂતર અને બાજ, (૩) ટેલિફોન અને ફેક્સ, (૪) મોબાઈલ અને ઈમેઈલ
- (૪) નીચેનામાંથી કયું સંદેશાવ્યવહારનું સાધન સાથે લઈને ફરી શકાય છે ?.....
- (અ) મોબાઈલ (બ) ટેલિફોન (ક) ફેક્સમશીન (ડ) આપેલા બધાં જ
- (૫) પોસ્ટકાર્ડ પર શું ન લખીએ તો પત્ર આગળ પહોંચે નહીં ?.....
- (અ) મોબાઈલ નંબર (બ) મોકલનારનું નામ (ક) તારીખ (ડ) સરનામું
- (૬) નીચેનામાંથી શું ટપાલ દ્વારા મોકલી શકાય નહીં ?.....
- (અ) મનીઓર્ડર (બ) પોસ્ટકાર્ડ (ક) ઈમેઈલ (ડ) રાખડીનું કવર
- (૭) વર્તમાન સમયમાં લેખિત સંદેશો મોકલવાનું માધ્યમ કયું છે ?.....
- (અ) ઈમેઈલ (બ) તાર (ક) સેલફોન (ડ) આંતરદેશીય પત્ર
- (૮) પોસ્ટઓફિસમાં નીચેના પૈકી કઈ કામગીરી થતી નથી ?.....
- (અ) ટપાલ મોકલવાની (બ) પાર્સલ માકલવાનું (ક) મનીઓર્ડર (ડ) બચતવીમા

પ્રશ્ન-૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

- (૧) પોસ્ટઓફિસમાં શું શું જોવા મળે છે ?.....
-
- (૨) પોસ્ટઓફિસમાં બીજા કયા કયા કામો થાય છે ?.....
-
- (૩) કોના દ્વારા ઝડપથી સંદેશો પહોંચાડી શકાય છે ?.....
-
- (૪) મોબાઈલમાં તમે કયા માધ્યમ દ્વારા લેખિત સંદેશો મોકલી શકો ?.....

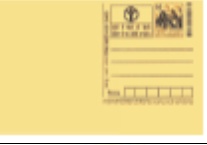
(૫) ટેલિફોન અને ટપાલ વચ્ચેનો તફાવત લખો.

ટેલિફોન	ટપાલ

પ્રશ્ન-૩. નીચે આપેલા વાક્યોની સામે પત્ર સામેની વ્યક્તિને પહોંચે ત્યાં સુધીની પ્રક્રિયા પ્રમાણે ક્રમમાં ગોઠવીને યોગ્ય ક્રમ લખો.

- (૧) પત્ર પર સિક્કો મારવામાં આવે છે.
- (૨) ટપાલથેલાને રેલ્વેસ્ટેશને મોકલાય છે.
- (૩) પત્રને ટપાલપેટીમાં નાખવામાં આવે છે.
- (૪) ટપાલી મારફત સરનામાં પ્રમાણે ઘેર ટપાલ પહોંચાડવામાં આવે છે.
- (૫) શહેર- જિલ્લાના વિભાગ પ્રમાણે ટપાલથેલામાં મૂકવામાં આવે છે.
- (૬) ટપાલપેટીમાંથી જે તે વિસ્તારની પોસ્ટઓફિસમાં લઈ જવાય છે.
- (૭) સરનામાં મુજબ વિસ્તાર પ્રમાણે અલગ કરવામાં આવે છે.

પ્રશ્ન-૪. નીચે આપેલા ચિત્રોને તેમનાં નામ પ્રમાણે જોડો.

વિભાગ - અ	વિભાગ - બ
(૧) 	(અ) ટપાલપેટી
(૨) 	(બ) કવર
(૩) 	(ક) આંતરદેશીય પત્ર
(૪) 	(ડ) પોસ્ટકાર્ડ

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. સ્થાનિક અંદર તથા બહાર રમી શકાય તેવી રમતોનાં નિયમ અને સામુહિક કાર્યોનું અવલોકન કરે.

પ્રશ્ન-૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (૧) નીચેનામાંથી કઈ રમત મેદાનમાં રમી શકાય છે ?.....
 - (અ) લૂડો (બ) કેરમ (ક) સાપસીડી (ડ) ગિલ્લી - દંડો
- (૨) નીચેનામાંથી કઈ રમત ઘરની અંદર રમી શકાય ?.....
 - (અ) સંતાકૂકડી (બ) સતોડીયું (ક) કબડ્ડી (ડ) ખો - ખો
- (૩) કઈ રમત રમવા માટે દડાની જરૂર પડતી નથી ?.....
 - (અ) ક્રિકેટ (બ) ગોંડી - દડો (ક) લંગડી (ડ) સતોડીયું
- (૪) નીચેનામાંથી કઈ રમત રમતી વખતે દોડનાર ખેલાડીઓ ઝાડ પર ચડે છે ?.....
 - (અ) ગોંડી - દડો (બ) પક્કડ દાવ (ક) આંબલી - પીપળી (ડ) પગથિયાં
- (૫) નીચેનામાંથી કઈ રમત તમારા કુટુંબના સભ્યો સાથે પણ રમી શકાય ?.....
 - (અ) કેરમ (બ) બાજીપત્તા (ક) લૂડો (ડ) આપેલી તમામ
- (૬) કઈ રમત રમવા માટે માત્ર બે જ વ્યક્તિઓ જોઈએ ?.....
 - (અ) બાજીપત્તા (બ) ચેસ (ક) સતોડીયું (ડ) લૂડો
- (૭) લૂડો - પાસો, બાજીપત્તા - પત્તા કેટ, સતોડીયું - દડો, પગથિયાં -
 - (અ) કૂકરી (બ) બેટ (ક) ઠીકરું (ડ) દંડો
- (૮) આપણી રાષ્ટ્રીય રમત કઈ છે ?.....
 - (અ) હોંકી (બ) કબડ્ડી (ક) ખો - ખો (ડ) ક્રિકેટ
- (૯) ધ્યાનચંદ - હોંકી, બજરંગ પૂનિયા - કુસ્તી, મેરીકોમ - બોક્સિંગ, સચિન તેંડૂલકર -
 - (અ) કબડ્ડી (બ) ચેસ (ક) ફૂટબોલ (ડ) ક્રિકેટ

પ્રશ્ન-૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

- (૧) તમે કઈ કઈ રમતો રમો છો ?.....
.....
- (૨) દડાથી રમી શકાય તેવી રમતોની યાદી બનાવો.....
.....
- (૩) તમે ઘરમાં તમારા કુટુંબના સભ્યો સાથે કઈ કઈ રમતો રમી શકો છો ?.....
.....
- (૪) તમારા વિસ્તારના પ્રખ્યાત રમતવીરોના નામ અને રમત વિશે લખો.....
.....

(૫) રમતો રમવાથી આપણને ક્યા ક્યા ફાયદા થાય છે ?.....

.....

.....

પ્રશ્ન-૩. નીચે આપેલી રમતોને ઘરની બહાર રમી શકાય અને ઘરની અંદર રમી શકાય તેમાં વર્ગીકરણ કરો.

(કેરમ, સતોડીયું, પગથિયાં, બાજીપત્તા, કબડ્ડી, લૂડો, સાપસીડી, લંગડી, સંતાકૂકડી, ગિલ્લી- દંડો, ખો- ખો, ઘર-ઘર, કુસ્તી,)

ઘરની અંદર	ઘરની બહાર

પ્રશ્ન-૪. બંધબેસતાં જોડકાં જોડો.

વિભાગ - અ	ઉત્તર	વિભાગ - બ
(૧) લૂડો	(૧)	(અ) સ્ટ્રાઇકર અને કૂકરીઓ
(૨) હોકી	(૨)	(બ) બેટ અને દડો
(૩) ક્રિકેટ	(૩)	(ક) લાકડી અને દડો
(૪) કેરમ	(૪)	(ડ) રાજા, રાણી, વજીરની કૂકરીઓ
(૫) ચેસ	(૫)	(ઈ) પાસો

પ્રશ્ન-૫. નીચેના વિધાનો સાચાં બને તે રીતે ખોટો શબ્દ છેકી નાખો.

- (૧) કુસ્તી અખાડા / ખુલ્લા મેદાનમાં રમાય છે.
- (૨) લૂડો રમત રમવા માટે ચાર થી વધારે / ચાર કે તેનાથી ઓછા વ્યક્તિઓ જોઈએ.
- (૩) હોકીની રમત રમવા માટે નાનું મેદાન / મોટું મેદાન જોઈએ.
- (૪) ચેસની રમત રમવાથી મગજ શક્તિ / સ્નાયુઓ નો વિકાસ થાય છે.
- (૫) સાપસીડી રમત ઠીકરા / પાસા વડે રમી શકાય છે.

પ્રશ્ન-૬. નીચે આપેલી રમતો માટે કોષ્ટકમાં માગ્યા મુજબ નોંધ કરો.

અ.નં	રમત	ખેલાડીઓની સખ્યા			જરૂરી સાધનો	ઘરની અંદર	ઘરની બહાર
		માત્ર બે	બે થી ચાર	ચાર થી વધુ			
૧	કુસ્તી						
૨	સતોડીયું						
૩	કબડ્ડી						
૪	સંતાકૂકડી						
૫	ચેસ						
૬	લૂડો						
૭	ગિલ્લી દંડો						

- ❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. પોતાની આસપાસના પ્રાણીઓની રોજિંદાજીવનમાં ઉપયોગિતા અંગે માહિતી મેળવી શકે.
૨. પોતાની આસપાસના પ્રાણીઓ, પંખીઓ, જીવજંતુઓનાં સંરક્ષણ અને સંવર્ધન વિશે સંવેદનશીલતા કેળવી શકે.

પ્રશ્ન-૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (૧) નીચેનામાંથી કયુ પ્રાણી આપણે પાળીએ છીએ ?.....
(અ) ઉંદર (બ) કૂતરો (ક) હરણ (ડ) વાઘ
- (૨) નીચેનામાંથી કયુ પ્રાણી આપણને ભારવહન માટે ઉપયોગી નથી ?.....
(અ) બળદ (બ) જિરાફ (ક) ઘોડો (ડ) ગધેડુ
- (૩) તમારા ઘરમાં ફરતી ચકલીને ઈજા થાય તો તમે શું કરશો ?
(અ) ચકલીને ઉઠાવીને બહાર મૂકી દઈશ (બ) ચકલીને દાણા ખવડાવીશ
(ક) ચકલીના શરીર પર પાણી રેડીશ (ડ) ચકલીને તેના માળામાં છોડી દઈશ
- (૪) તમારી આસપાસ રહેનારાં પક્ષીઓના સંરક્ષણ માટે શું કરવું યોગ્ય નથી ?
(અ) ઘરની આસપાસ ઝાડ પર માળા બનાવવા દેવા ન જોઈએ (બ) ચબૂતરો બનાવવો જોઈએ
(ક) પક્ષીઓ માટે આંગણામાં ચણ નાખવું જોઈએ (ડ) પક્ષી પરબ બનાવવી જોઈએ
- (૫) ગાય - દૂધ, મરઘી - ઈંડા, મધમાખી - મધ, ઘેટુ -
(અ) માંસ (બ) ઈંડા (ક) ઘી (ડ) ઊંન
- (૬) નીચેનામાંથી કઈ વસ્તુ પ્રાણી દ્વારા મળતી નથી ?.....
(અ) માંસ (બ) ઘી (ક) મધ (ડ) તેલ
- (૭) ખેતીકામમાં ઉપયોગી પ્રાણી કયુ છે ?.....
(અ) ઘોડો (બ) હાથી (ક) બળદ (ડ) કૂતરો
- (૮) પશુ - પક્ષીઓના સંરક્ષણ માટે કઈ સ્વૈચ્છિક સંસ્થા કાર્ય કરે છે ?.....
(અ) જીવદયા ટ્રસ્ટ (બ) કરૂણા ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ (ક) અભયમ ટ્રસ્ટ (ડ) 'અ' અને 'બ' બન્ને
- (૯) ગુજરાત સરકારે પ્રાણીઓની સારવાર માટે કઈ ઍમ્બ્યુલન્સ ની શરૂઆત કરી છે ?.....
(અ) ૧૦૮ એનિમલ ઍમ્બ્યુલન્સ (બ) કરૂણા એનિમલ ઍમ્બ્યુલન્સ
(ક) પુષ્પક પેટ એનિમલ ઍમ્બ્યુલન્સ (ડ) સ્ટાર પેટ એનિમલ ઍમ્બ્યુલન્સ
- (૧૦) હરણ - ઘાસ અને પાંદડાં, કબૂતર - દાણા અને જીવજંતુ, સાપ -
(અ) ઉંદર અને દેડકા (બ) શાકભાજી અને ફળ (ક) દાણા અને દૂધ (ડ) કીડી અને મચ્છર

પ્રશ્ન-૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

- (૧) પ્રાણીઓ આપણને કેવી રીતે ઉપયોગી છે ?.....
.....

(૨) તમારા ઘરના પાલતુ પ્રાણીઓની કાળજી કેવી રીતે રાખશો ?.....

(૩) કયા કયા પ્રાણીઓ ભારવહન અને મુસાફરી માટે ઉપયોગી છે ?.....

(૪) પ્રાણીઓ અને પક્ષીઓના સંરક્ષણ માટે શું શું કરશો ?.....

(૫) પક્ષીઓ શું ખાય છે ?.....

(૬) ગુજરાત સરકાર દ્વારા પ્રાણીઓની સારવાર માટે કઈ એમ્બ્યુલન્સની શરૂઆત કરવામાં આવી છે ? તેનો નંબર જણાવો.

પ્રશ્ન-૩. નીચે આપેલા પ્રાણીઓ, પક્ષીઓ અને જીવજંતુઓનું વનસ્પતિજન્ય ખોરાક ખાનારાં અને પ્રાણીજન્ય ખોરાક ખાનારાં પ્રાણીઓમાં વર્ગીકરણ કરો.

(દેડકો, દીપડો, હાથી, ઊંટ, શિયાળ, ભેંસ, બકરી, ગરોળી, ઘોડો, મગર, બાજ, સિંહ, પોપટ, સાપ, ખિસકોલી, નીલગાય)

વનસ્પતિજન્ય ખોરાક ખાનારાં	
પ્રાણીજન્ય ખોરાક ખાનારાં	

પ્રશ્ન-૪. યોગ્ય રીતે જોડકાં જોડો.

વિભાગ - અ	ઉત્તર	વિભાગ - બ
(૧) માનવી	(૧)	(અ) ઘાસ અને પાંદડા
(૨) સાપ	(૨)	(બ) દાણા અને કીડી - મકોડાં
(૩) હાથી	(૩)	(ક) શાકભાજી - રોટલી અને ઈંડા
(૪) વાઘ	(૪)	(ડ) ઉંદર અને દેડકા
(૫) ચકલી	(૫)	(ઈ) માંસ

પ્રશ્ન-૫. મને ઓળખી કાઢો.

(૧) હું ઘરની ચોકી કરું છું -	(૨) હું ગાડું ખેંચુ છું અને ખેતર ખેડું છું -
(૩) હું જીવજંતુ છું અને મધ આપું છું -	(૪) માનવી મને પાળે છે અને હું ઈંડા આપું છું -
(૫) હું ઘરમાં રહુ છું અને ઉંદરને ખાઉં છું -	(૬) હું ઘરમાં માળો બાંધુ છું અને દાણા ચણું છું -

- ❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. પરિવારના સભ્યોની ભૂમિકા, પરિવારનો પ્રભાવ (ગુણ, લક્ષણ, આદત, વ્યવહાર) અને સાથે રહેવા માટેની જરૂરિયાત સમજી શકે.

પ્રશ્ન-૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (૧) તમારા કુટુંબના સભ્યોમાં નીચેનામાંથી કોણ હોઈ શકે નહીં ?.....
- (અ) દાદા (બ) કાકા (ક) મામા (ડ) ફોઈ
- (૨) નાના અને વિભક્ત કુટુંબના સભ્યોમાં નીચેનામાંથી કોણ હોઈ શકે નહીં ?
- (અ) કાકા (બ) મમ્મી (ક) પપ્પા (ડ) ભાઈ
- (૩) સયુંક્ત કુટુંબમાં રહેવાથી બાળકોમાં કયા ગુણનો વિકાસ થાય ?.....
- (અ) ઈર્ષા (બ) નેતૃત્વ (ક) સમૂહભાવના (ડ) એકલતા
- (૪) આ એકમમાં આપેલા નીચેના પરિવારમાંથી કોનું કુટુંબ મોટું અને સયુંક્ત કુટુંબ કહેવાય ?.....
- (અ) કેતન (બ) સીતા (ક) તારા (ડ) કાવેરી
- (૫) સયુંક્ત કુટુંબ માટે નીચેના પૈકી શું સાચું નથી ?.....
- (અ) વડીલો દ્વારા બાળકોનું ઘડતર થાય છે. (બ) કુટુંબના સભ્યોમાં સમૂહભાવના વિકસે છે.
- (ક) કુટુંબના બધાં જ સભ્યોનું ભોજન એક રસોડે બને છે. (ડ) વડીલોનું સન્માન જળવાતું નથી.
- (૬) કુટુંબમાં વડીલોએ બાળકો સમક્ષ શું ના કરવું જાઈએ ?.....
- (અ) કેફી પદાર્થોનું સેવન (બ) પુસ્તકોનું વાચન (ક) સમૂહમાં ભોજન (ડ) ધાર્મિક પૂજાપાઠ
- (૭) કેતનના પિતા અને કાકા પોતાના કુટુંબના સભ્યોથી અલગ બીજા શહેરમાં શા માટે રહેતાં હશે ?....
- (અ) મોજ શોખ માટે (બ) તેમને એકલા રહેવું ગમે છે.
- (ક) નોકરી - ધંધા માટે (ડ) ઘરમાં બધાની સાર સંભાળ ન રાખવી પડે

પ્રશ્ન- ૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો

- (૧) સયુંક્ત કુટુંબ કોને કહેવાય ?.....
-
- (૨) વિભક્ત કુટુંબ કોને કહેવાય ?.....
-
- (૩) કુટુંબમાં રહેવાથી શું શું ફાયદા થાય ?.....
-
-
- (૪) કોઈ વ્યક્તિ બીજા કોઈ નાના બાળકને દત્તક શા માટે લેતાં હશે ?.....
-

(૫) સયુંક્ત કુટુંબમાંથી કયા કયા કારણોસર બીજા કેટલાંક સભ્યોને અલગ બીજા શહેર કે ગામમાં રહેવા માટે જવું પડે છે ?.....

(૬) સીતાના સયુંક્ત અને મોટાં કુટુંબમાંથી કઈ કઈ સારી બાબત તમને જોવા મળી ?.....

પ્રશ્ન- ૩. સયુંક્ત કુટુંબને લાગુ પડતા વાક્યની સામે ✓ અને લાગુ ના પડતા હોય તેની સામે x ની નિશાની કરો.

(૧) સમૂહભાવનાનો વિકાસ થાય છે. ☐

(૨) કુટુંબના સભ્યો એકબીજાને મદદ કરતાં નથી. ☐

(૩) જો ઘર નાનું હોય તો સાથે રહેવામાં અગવડતાં પડે છે. ☐

(૪) કુટુંબમાં બધાં અલગ અલગ રસોડું બનાવીને ભોજન કરે છે. ☐

(૫) નાનાં બાળકોને દાદા - દાદી પાસેથી અવનવી વાર્તાઓ સાંભળવા મળે છે. ☐

(૬) કુટુંબમાં સભ્યો વચ્ચે કોઈક કારણોસર નાનાં નાનાં ઝઘડાઓ થતાં હોય છે. ☐

(૭) બાળકોની સારસંભાળ સારી રીતે રખાતી નથી. ☐

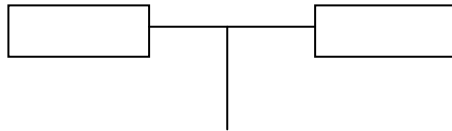
(૮) વડીલો પાસેથી સલાહ અને સારુ શીખવાનું મળતું રહે છે. ☐

(૯) ગૂંચવાયેલા અને મોટા પ્રશ્નોનું જલદીથી નિરાકરણ આવતું નથી. ☐

(૧૦) બાળકો નીડરતાથી અને આનંદથી રહે છે. ☐

પ્રશ્ન- ૪. નીચેની વિગત વાંચીને કેતનનું કુટુંબવૃક્ષ બનાવો.

કેતન, તેના પિતા, કાકા અને પિતરાઈ ભાઈઓ સાથે અમદાવાદની કોલોનીમાં રહે છે. કેતનના પિતા થોડા પૈસા કેતનના દાદાને નિયમિત ગામડે મોકલે છે. કેતનની માતા, દાદા, દાદી, કાકી, નાનો ભાઈ અને બહેન ગામડામાં રહે છે. વર્ષમાં એક વાર કેતન ગામડે જાય છે.

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. પાણીનું મહત્વ સમજે અને પાણીનો દુરુપયોગ / અપવ્યય અટકાવવા માટે પોતાનો અવાજ ઉઠાવે.

પ્રશ્ન-૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (૧) તમારા ગામમાં વરસાદના પાણીનો સૌથી વધારે સંગ્રહ ક્યાં થાય છે ?.....
 - (અ) નદીમાં (બ) ગામની મોટી ટાંકીમાં (ક) તળાવમાં (ડ) દરિયામાં
- (૨) આપણે પાણીનોઉપયોગ કરવો જોઈએ.
 - (અ) વધારે (બ) કરકસરપૂર્વક (ક) ખૂબ ઓછો (ડ) બેક્ષમ
- (૩) વરસાદી પાણીનો સંગ્રહ કરવા માટે નીચેનામાંથી શું કરવું જોઈએ ?.....
 - (અ) ભૂગર્ભ ટાંકા બનાવવા જોઈએ. (બ) ગામમાં તળાવ બનાવવું જોઈએ.
 - (ક) ખેત તલાવડીઓ બનાવવી જોઈએ. (ડ) આપેલા બધાં જ
- (૪) નીચેનામાંથી કઈ રીત દ્વારા પાણીનો બચાવ થાય છે ?.....
 - (અ) મયૂર બાથરૂમમાં ફૂવારો ચાલુ રાખીને સ્નાન કરે છે.
 - (બ) મયૂરની મમ્મી ફળો અને શાકભાજી ધોયેલું પાણી બગીચામાં રેડે છે.
 - (ક) મયૂરનો ભાઈ હાથ - પગ ધોઈને વારંવાર નળ ચાલુ રાખે છે.
 - (ડ) મયૂરનો નાનો ભાઈ નળ ચાલુ રાખીને સ્નાન કરે છે.
- (૫) શાળામાં પાણીનો બચાવ કરવા માટે નીચેનામાંથી શું ન કરવું જોઈએ ?.....
 - (અ) પાણીની ટાંકીમાંથી વપરાયેલું પાણી બગીચા સુધી પહોંચે તે રીતે નીક કરવી જોઈએ.
 - (બ) પાણીની ટાંકીનો નળ ટપકતો હોય તો બંધ કરવો જોઈએ.
 - (ક) શૌચાલયમાં પાણીનો નળ ચાલુ ન રહી જાઈ તે માટે કાળજી રાખવી જોઈએ.
 - (ડ) હાથ પગ ધોતાં સમયે પાણીનો નળ ચાલુ રાખી પોતાના મિત્રો સાથે ગમ્મત કરવી જોઈએ.
- (૬) નીચેનામાંથી કયા સ્થળે પાણીનો બગાડ થાય છે ?.....
 - (અ) તળાવકાંઠે (બ) વોટરપાર્ક (ક) હોટલ (ડ) જાહેર શૌચાલય
- (૭) નીચેનામાંથી કયા સ્થળનું પાણી પીવાલાયક હોતું નથી ?.....
 - (અ) તળાવ (બ) ઝરણું (ક) ફૂવો (ડ) હેડપંપ
- (૮) કપડાં ધોયેલું પાણી ફરીથી ક્યાં ઉપયોગમાં લેવું જોઈએ ?.....
 - (અ) બગીચામાં (બ) સંડાસમાં (ક) ભોંયતળિયું સાફ કરવા (ડ) સ્નાન કરવામાં

પ્રશ્ન- ૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

- (૧) જો તમારું ગામ રણપ્રદેશમાં આવેલું હોય તો પાણી માટે કેવી કેવી મુશ્કેલીઓ પડે તે વિચારીને લખો.

(૨) વરસાદના પાણીનો સંગ્રહ કઈ કઈ રીતે કરી શકાય ?.....

(૩) પાણીનો બચાવ કઈ કઈ રીતે કરી શકાય તે વિચારીને લખો.....

(૪) કયા કયા સ્થળોએ પાણીનો બગાડ થાય છે ?.....

(૫) પાણીનો ઉપયોગ ક્યાં ક્યાં થાય છે ?.....

પ્રશ્ન-૩. નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

(૧) પાણીની તંગી હોય ત્યારે જ પાણી બચાવવું જોઈએ. ☐

(૨) ફળો અને શાકભાજી ધોયેલું પાણી છોડને પીવડાવી શકાય. ☐

(૩) પાણીનો નળ ટપકતો હોય તો તેને રિપેર કરાવવો જોઈએ. ☐

(૪) વરસાદના પાણીનો સંગ્રહ કરવા માટે ભૂગર્ભ ટાંકી બનાવવી જોઈએ. ☐

(૫) નળ ચાલુ રાખીને સ્નાન કરવાથી પાણીનો બચાવ થાય છે. ☐

(૬) નદી - તળાવમાં કપડા ધોવાથી અને ઢોર - ઢાંખર નવડાવવાથી પાણી દૂષિત થાય છે. ☐

(૭) વધુ વરસાદ પડે છે તેવા વિસ્તારોમાં પાણીનો સંગ્રહ કરવાની જરૂર નથી. ☐

પ્રશ્ન-૪. યોગ્ય રીતે જોડકા જોડો.

વિભાગ - અ	વિભાગ - બ
(૧) હાથ- પગ ધોયેલું પાણી -	(અ) શોષખાડામાં
(૨) કપડાં ધોયેલું પાણી -	(બ) ઝાડ - છોડને આપવું
(૩) સ્નાન કરેલું પાણી -	(ક) શૌચાલય સાફ કરવા
(૪) ફળ શાકભાજી ધોયેલું પાણી -	(ડ) ભોયતળિયું સાફ કરવા
	(ઈ) રસ્તા પર જવા દેવું

- ❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. નકશામાં ડાબી - જમણી દિશા ઓળખી શકે.
૨. નકશા નિર્માણની સમજ કેળવી શકે.

પ્રશ્ન-૧. પાઠ્યપુસ્તકના પાન નંબર ૧૫૨ પર આપેલ નકશાના આધારે પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.

- (૧) રુચિરાના ઘરથી શાળા તરફ જતા જમણી બાજુએ સૌથી પહેલાં શું આવશે ?.....
(અ) હેન્ડપંપ (બ) બગીચો (ક) ઝાડ (ડ) ઘર
- (૨) રુચિરાના ઘરથી શાળા તરફ જતા ડાબી બાજુએ સૌથી પહેલાં શું આવશે ?.....
(અ) ઘર (બ) હેન્ડપંપ (ક) કૂવો (ડ) બસસ્ટેશન
- (૩) રુચિરાના ઘરથી શાળા તરફ જતા ડાબી બાજુએ શું નથી આવતું ?.....
(અ) હેન્ડપંપ (બ) ડુકાન (ક) ટપાલ કચેરી (ડ) ઘર
- (૪) રુચિરાના ઘરથી શાળા તરફ જતા બગીચો કઈ બાજુએ આવશે ?.....
(અ) સામે (બ) ડાબી (ક) જમણી (ડ) પાછળ

(૫) રુચિરાના ઘરથી શાળા તરફ જતા કઈ કઈ વસ્તુઓ અને જગ્યાઓ આવે છે ?.....

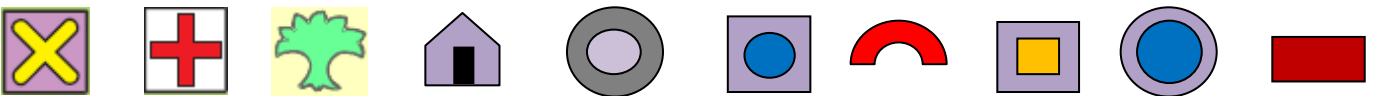
(૬) રુચિરા શાળાએથી છૂટીને પોતાના ઘેર આવે તો જમણી બાજુએ સૌથી પહેલાં શું આવેલું છે ?.....

(અ) ઝાડ (બ) ટપાલકચેરી (ક) ડુકાન (ડ) બગીચો

(૭) રુચિરાના ઘેરથી શાળાએ જતા રસ્તા પર કેટલાં વળાંક આવે છે ?.....

(૮) આ નકશામાં કેટલા વૃક્ષો છે ?.....

પ્રશ્ન-૨. પાઠ્યપુસ્તકના પાન નંબર ૧૫૪ પર આપેલ નકશાના આધારે નિશાનીઓ ઓળખો અને જોડો.

ઘર

બગીચો

હેન્ડપંપ

કૂવો

દવાખાનું

બસ સ્ટેશન

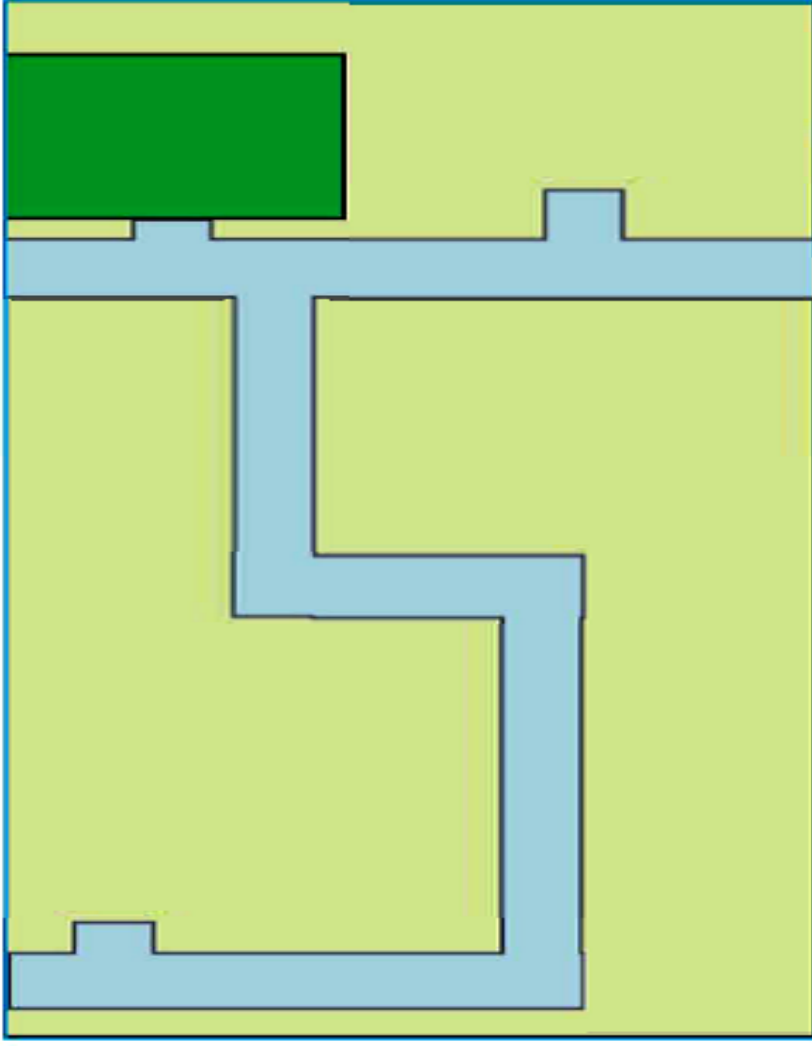
શાળા

ડુકાન

ટપાલ કચેરી

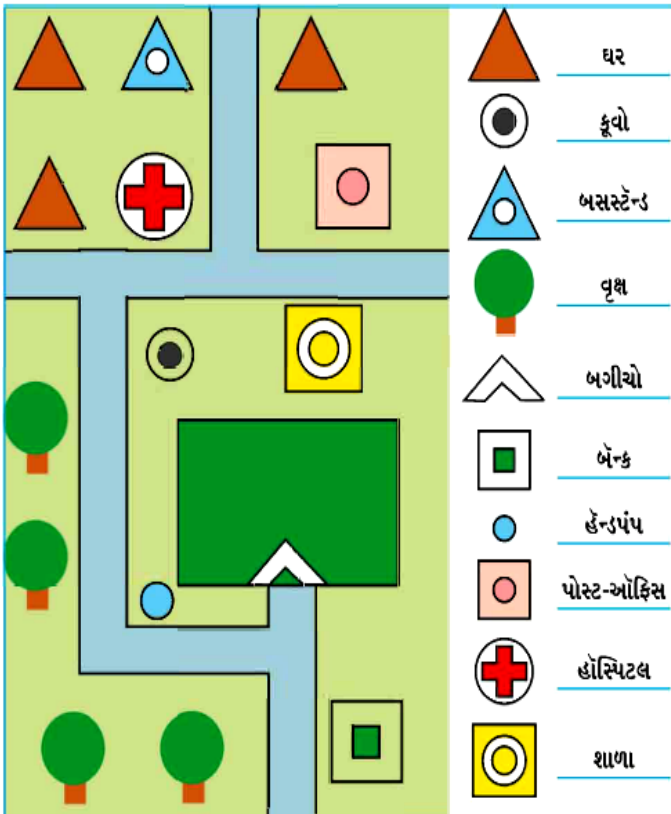
ઝાડ

પ્રશ્ન-૩. નીચે આપેલા નકશામાં સંકેતો મૂકી સૂચિ બનાવો. (તમારી જાતે નિશાની બનાવો)

	બગીચો		શાળા
	બસ સ્ટેશન		કૂવો
	દવાખાનું		ઘર
	ટપાલ કચેરી		ઝાડ
	હેન્ડપંપ		દુકાન

પ્રશ્ન- ૪. નીચે આપેલા નકશાના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

- (૧) નકશામાં કુલ કેટલા વૃક્ષો છે ?.....
- (૨) નકશામાં કુલ કેટલા ઘર છે ?.....
- (૩) પોસ્ટઓફિસ થી રસ્તાની સામેની બાજુએ શું આવેલું છે ?.....
- (૪) નકશામાં કુલ કેટલા સંકેતો છે ?.....
- (૫) કૂવાની બાજુમાં શું આવેલું છે ?.....
- (૬) કૂવાથી બેન્ક સુધી જવા કેટલા વળાંક લેવા પડશે ?
- (૭) બગીચાથી સૌથી નજીક શું છે ?.....
- (અ) કૂવો (બ) દવાખાનું (ક) બેન્ક (ડ) હેન્ડપંપ
- (૮) બસસ્ટેન્ડની બરાબર સામે શું છે ?.....
- (અ) દવાખાનું (બ) બગીચો (ક) શાળા (ડ) શાળા

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. કપડાંઓમાં ડિઝાઇન અને તેની રચના વિશે જાણી શકે.

૨. ચિત્ર, ડિઝાઇન, નમૂનાઓ, મોડેલની રચના કરી શકે.

પ્રશ્ન-૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (૧) સાડીઓ ઉપર દોરાની મદદથી સુંદર ડિઝાઇન ઉપસાવવા માટે શું કરવામાં આવે છે ?.....
- (અ) રંગકામ (બ) ચિત્રકામ (ક) ભરતકામ (ડ) છાપકામ
- (૨) પહેરવાનાં કપડાં તથા ચાદર ઉપર વિવિધ આકારો ની ભાત પાડવા માટે શું કરવામાં આવે છે ?....
- (અ) છાપકામ (બ) ગડીકામ (ક) ચિત્રકામ (ડ) ભરતકામ
- (૩) ઓઢણી ઉપર આભલાં, ટીલડીઓ ચોંટાડવામાં આવે છે તેને શું કહેવાય ?.....
- (અ) છાપકામ (બ) ચિત્રકામ (ક) રંગકામ (ડ) ચીટકકામ
- (૪) ઓઢણી કે ચોલી પર નીચેનામાંથી શું લગાડવામાં નથી આવતું ?.....
- (અ) આભલાં (બ) ટીલડી (ક) જરી (ડ) મણકા
- (૫) સુતરાઉ કાપડ શામાંથી બને છે ?.....
- (અ) રૂ (બ) શણ (ક) ઊન (ડ) રેશમ
- (૬) રૂ શામાંથી મળે છે ?.....
- (અ) શણ (બ) સાલ (ક) કપાસ (ડ) આપેલા તમામ
- (૭) શિલ્કની સાડીઓ કયા કાપડમાંથી બનાવવામાં આવે છે ?.....
- (અ) સુતરાઉ (બ) રેશમ (ક) ઊન (ડ) શણ
- (૮) ગુજરાતના કયા વિસ્તારનું ભરતકામ દેશભરમાં પ્રખ્યાત છે ?.....
- (અ) સૌરાષ્ટ્ર (બ) કચ્છ (ક) પાટણ (ડ) સૂરત
- (૯) નીચેનામાંથી કયા પ્રસંગે લોકો સુંદર અને આર્કષક કપડાં પહેરે છે ?.....
- (અ) મેળામાં (બ) લગ્ન પ્રસંગ (ક) તહેવારો અને ઉત્સવો (ડ) આપેલાં તમામ

પ્રશ્ન- ૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

- (૧) કાપડ શામાંથી બનાવવામાં આવે છે ?.....
-
- (૨) કાપડને સુંદર અને આર્કષક બનાવવા માટે તેના પર શું શું કરવામાં આવે છે ?.....
-
- (૩) સ્ત્રીઓ કયા કયા પોશાક પહેરે છે ?.....
-
- (૪) પુરુષો કયા કયા પોશાક પહેરે છે ?.....
-

પ્રશ્ન- ૩. નીચેના વિધાનો સાચાં બને તે રીતે ખોટો શબ્દ છેકી નાખો.

- (૧) સ્ત્રીઓ દિવાળી / નવરાત્રીના તહેવારમાં આર્કષક અને સુંદર ચણિયા-ચોલી પહેરે છે.
- (૨) સાડીઓને આર્કષક અને સુંદર બનાવવા માટે તેની કિનારીઓ પર લેસ / આભલાં લગાડાય છે.
- (૩) અનાજ ભરવાના કોથળા શણ / રૂ માંથી બનાવવામાં આવે છે.
- (૪) પાટણના પટોળાં મશીન / હાથ થી બનાવવામાં આવે છે.
- (૫) પુરુષો સુંદર અને આર્કષક દેખાવ માટે માથે રંગબેરંગી પાઘડી / ટોપી પહેરે છે.
- (૭) ગરમ કપડાં રૂ / ઊન માંથી બનાવવામાં આવે છે.

પ્રશ્ન- ૪. યોગ્ય રીતે જોડકા જોડો.

વિભાગ - અ	વિભાગ - બ
(૧) સુતરાઉ કાપડ -	(અ) રેશમના કીડા
(૨) ગરમ કપડાં -	(બ) રૂ
(૩) રેશમી કપડાં -	(ક) શણ
(૪) કોથળાં -	(ડ) ઊન

પ્રશ્ન- ૫. નીચે આપેલા તકિયાના ચિત્રમાં ભીડા, ડુંગળી, દોરાનું ગૂંચળું વગેરેની મદદથી છાપકામ કરી સુંદર અને આર્કષક બનાવો.

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. પર્યાવરણની વસ્તુઓ એકબીજા પર નિર્ભર છે તે જાણી શકે.

પ્રશ્ન-૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (૧) માણસને જીવન જીવવા માટે શું જરૂરી નથી ?.....
 - (અ) પાણી (બ) હવા (ક) ચંદ્ર (ડ) સૂર્ય
- (૨) માણસને જીવન જીવવા માટે જરૂરી વસ્તુઓ મેળવવા માટે નીચેના પૈકી કઈ કડી સાચી નથી ?.....
 - (અ) ગાય - દૂધ - દહીં - ઘી (બ) ઘેંટુ - ઊન - ગરમ કપડાં
 - (બ) જમીન - માટી - ઈંટ - ઘર (ડ) કપાસ - શણ - સુતરાઉ કપડાં
- (૩) આપણને ગરમી અને પ્રકાશ કોણ આપે છે ?.....
 - (અ) સૂર્ય (બ) વાદળ (ક) ચંદ્ર (ડ) જમીન
- (૪) ઘર બનાવવા માટે નીચેનામાંથી શાની જરૂર નથી ?.....
 - (અ) લાકડું (બ) પાણી (ક) ઈંટ (ડ) કાપડ
- (૫) માણસને જીવન જીવવા માટે જમીનમાંથી શું નથી મળતું ?.....
 - (અ) ઘર બનાવવા માટે ઈંટ, પથ્થર, રેતી, પાણી (બ) ખોરાક માટે અનાજ, શાકભાજી, ફળ
 - (ક) ઘરવપરાશ માટે માટીના અને ધાતુના વાસણો (ડ) શુદ્ધ હવા અને પ્રકાશ
- (૬) નીચેનામાંથી કઈ વસ્તુ પ્રાણીઓ દ્વારા મળે છે ?.....
 - (અ) રૂ (બ) કાગળ (ક) ઘી (બ) લાખ
- (૭) નીચેનામાંથી કઈ વસ્તુ વનસ્પતિમાંથી મળે છે ?.....
 - (અ) કેરોસીન (બ) ઈમારતી લાકડું (ક) ચામડું (ડ) દૂધ
- (૮) પૃથ્વી પર બધાં જ સજીવો શાના પર નિર્ભર છે ?.....
 - (અ) વનસ્પતિ (બ) પ્રાણી (ક) સૂર્યપ્રકાશ (ડ) જમીન
- (૯) નીચેનામાંથી કયું જીવજંતુ ખેડૂતનો મિત્ર કહેવાય ?.....
 - (અ) સાપ (બ) ઉદર (ક) ખિસકોલી (ડ) કાચબો
- (૧૦) (સૂર્યપ્રકાશ - વનસ્પતિ - - વાઘ) ખોરાક મેળવવા માટે નીચે આપેલ સજીવોની ખોરાક કડીમાં ખૂટતું નામ લખો.
 - (અ) માણસ (બ) સિંહ (ક) હરણ (ડ) માછલી

પ્રશ્ન- ૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

- (૧) માણસને જીવન જીવવા માટેની કઈ કઈ વસ્તુઓ વનસ્પતિ પૂરી પાડે છે ?.....
.....
.....
- (૨) માણસને જીવન જીવવા માટેની કઈ કઈ વસ્તુઓ પ્રાણીઓ પૂરી પાડે છે ?.....

(૩) માણસને જીવન જીવવા માટે કઈ કઈ વસ્તુઓ જમીનમાંથી મળી રહે છે ?.....

(૪) વનસ્પતિ આપણને કઈ કઈ રીતે ઉપયોગી છે ?.....

પ્રશ્ન- ૩. અલગ પડતાં શબ્દની ફરતે ○ કરો.

(૧) અનાજ, સુતરાઉ કાપડ, ઊન, લાકડું, ફળ

(૨) દૂધ, શાકભાજી, માંસ, ઈંડા, ઊન

(૩) લાકડું, ઈંટ, રેતી, પાણી, કાપડ

(૪) લોખંડ, દૂધ, ડીઝલ, ઈંટ, કુદરતી ગેસ

પ્રશ્ન- ૪. નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

(૧) અળસિયું ખેડૂતનો મિત્ર કહેવાય. ☐

(૨) ઉદર માણસને ઉપયોગી પ્રાણી છે. ☐

(૩) માણસો માત્ર વનસ્પતિનો જ ખોરાક માટે ઉપયોગ કરે છે. ☐

(૪) લોખંડ જેવી ધાતુ જમીનમાંથી મળે છે. ☐

(૫) સજીવોને જીવન જીવવા માટે હવા સૂર્ય આપે છે. ☐

(૬) બધાં જ સજીવો સૂર્યપ્રકાશ ઉપર નિર્ભર છે. ☐

પ્રશ્ન- ૫. યોગ્ય રીતે જોડકાં જોડો.

વિભાગ - અ	વિભાગ - બ
(૧) વનસ્પતિ -	(અ) માટી, ધાતુ અને પેટ્રોલ
(૨) સૂર્ય -	(બ) માંસ, ઈંડા અને ઊન
(૩) જમીન -	(ક) ગરમી અને પ્રકાશ
(૪) પ્રાણીઓ -	(ડ) અનાજ, શાકભાજી અને ઈમારતી લાકડું

પ્રશ્ન- ૬. નીચે આપેલ વસ્તુઓનું કોષ્ટક પ્રમાણે વર્ગીકરણ કરો.

(બળતણ તેલ, ગરમ કપડાં, અનાજ, સુતરાઉ કપડાં, ઈંટ, લોખંડ, બૂટ - ચંપલ, કાગળ, રેતી, ઈમારતી લાકડું, ઈંડા, ગુંદર, ઔષધિ, તાંબુ,)

વનસ્પતિમાંથી મળતી વસ્તુઓ	પ્રાણીમાંથી મળતી વસ્તુઓ	જમીનમાંથી મળતી વસ્તુઓ

❖ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ :- ૧. પોતાના તાલુકા વિશે જાણી શકે.

પ્રશ્ન-૧. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(૧) જિલ્લો કેવી રીતે બને છે ?.....

(અ) ગામોના સમૂહથી (બ) કુટુંબોના સમૂહથી (ક) તાલુકાઓના સમૂહથી (ડ) શહેરોનાં સમૂહથી

(૨) તાલુકો કેવી રીતે બને છે ?.....

(અ) ગામોના સમૂહથી (બ) કુટુંબોના સમૂહથી (ક) મોટાં શહેરોના સમૂહથી (ડ) જિલ્લાઓના સમૂહથી

(૩) નીચે આપેલી શબ્દહરોળ પૈકી કઈ શબ્દહરોળ ક્રમની દૃષ્ટિએ સાચી છે ?.....

(અ) તાલુકો - જિલ્લો - કુટુંબ - ગામ (બ) કુટુંબ - ગામ - તાલુકો - જિલ્લો

(ક) જિલ્લો - તાલુકો - કુટુંબ - ગામ (ડ) ગામ - તાલુકો - કુટુંબ - જિલ્લો

(૪) તાલુકા માટે નીચેના પૈકી શું સાચું નથી ?.....

(અ) ગામડાંઓનો સમાવેશ થાય છે. (બ) જિલ્લાનો એક વિસ્તાર કહેવાય.

(બ) શહેરોનો સમાવેશ થાય છે. (ડ) તાલુકા પંચાયત હોય છે.

પ્રશ્ન- ૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(૧) તમારા તાલુકાનું નામ જણાવો.

(૨) તમારા તાલુકાનું મુખ્ય મથકનું નામ જણાવો.

(૩) તમારો તાલુકો કયા જિલ્લામાં આવેલો છે?.....

(૪) તમારા તાલુકાના પાડોશી તાલુકાઓ કયા કયા છે ?.....

.....

(૫) તમારા તાલુકામાં કેટલા ગામો આવેલાં છે ?.....

(૬) તમારા તાલુકામાં કુલ કેટલી ગ્રામ પંચાયતો છે?.....

(૭) તમારા તાલુકામાં કયા કયા ધાર્મિક સ્થળો આવેલા છે ?.....

.....

.....

(૮) તમારા તાલુકામાં કયા કયા જોવાલાયક સ્થળો આવેલા છે ?.....

.....

(૯) તમારા તાલુકામાંથી કઈ કઈ નદીઓ પસાર થાય છે ?.....

.....

(૧૦) તમારા તાલુકામાં કયા કયા પર્વતો / ડુંગરો આવેલા છે ?.....

.....

(૧૧) તમારા તાલુકામાં કયા કયા મોટા તળાવો કે સરોવર આવેલાં છે ?.....

.....
(૧૨) તમારા તાલુકામાં કયા કયા ખેતીના પાકો થાય છે ?.....

.....
(૧૩) તમારા તાલુકામાં કઈ કઈ મોટી સરકારી ઇમારતો આવેલી છે ?.....

.....
(૧૪) તમારા તાલુકામાં કયા કયા મેળાઓ ભરાય છે ?.....

.....
(૧૫) તમારા તાલુકામાં કયા કયા ઊદ્યોગો ચાલે છે ?.....

.....
પ્રશ્ન- ૩. તમારા તાલુકાનો નકશો દોરો અથવા રેખાંકિત નકશો ચોંટાડો તથા તમારા શિક્ષકની મદદથી તમારું ગામ, તાલુકા મથક, પાડોશી તાલુકા, મોટાં ગામો, તથા તમારા ગામનાં પાડોશી ગામો દર્શાવો.

